

Zolczer Péter
 Selye János Egyetem,
 Tanárképző Kar, Modern Filológiai
 Tanszék, óraadó tanár;
 lakhely: Ipolybalog,
 e-mail: zolczer.peter@selyeuni.sk

Tanulási és tanítási stílusok.

Valóban hatékony a párosításuk?

Az egyetemi módszertani kurzusok során általában nagy hangsúlyt fektetnek a tanulási stílusok (Learning Styles – LS) és tanítási stílusok (Teaching Styles – TS) ismertetésének. Egy tanárnövendék nagy valószínűséggel már az első módszertani előadássorozaton megismerkedik az olyan fogalmakkal, mint a vizuális vagy az auditív tanulási stílus. Valójában, amikor tanulási és tanítási stílusokról beszélünk, egy 1970-ben gyökerező, de azóta már több mint 70 elméleti modellt magában foglaló elmélet részleteit fejtegetjük, melynek lényege, hogy minden diák rendelkezik egy bizonyos tanulási stílussal (vagy azok kettes kombinációival). A tanulás hatékonyságát pedig úgy lehet maximalizálni, ha a tanár tanítási stílusát a diák tanulási stílusához igazítja.

Scott O. Lilienfeld és szerzőtársai az *50 pszichológiai tévhit* című briliáns könyvük *Az intelligencia és a tanulás mítoszai* fejezetében részletesen tárgyalják a tanulási és tanítási stílusok hatékonyságát. Az elmélet, mely szerint ha valaki például vizuális tanulási stílusú, leghatékonyabban a képek, poszterek és egyéb vizuális anyagok segítségével tanul, érthető módon nyeri el mind a tanárok (és tanárnövendékek), mind pedig a szülők tetszését. A tanárokat azért, mert egy olyan elméleti keretet ad, amely alapján akár a gyengébb tanulók is könnyedén felerősíthetők, a szülőket pedig azért, mert ha a gyermekük rossz eredményeket szerez az iskolában, könnyen okolhatják érte a tanárt, aki nem fektetett kellő figyelmet a tanítási stílusának a diák tanulási stílusához való igazítá-

sára. A sok elméleti modellben változatos számú, általában 3-7 tanulási stílust különböztetnek meg. A nyelvpedagógiai módszertani kurzusokon a Barsch-eszköztár a népszerű, melybe a vizuális, auditív (hang alapú), kinezetikus (mozgás alapú) és taktilis (érintés alapú) tanulási stílusok tartoznak. További modellek tartalmaznak még olyan LS-eket is, mint a *tevékenyek, töprengők* (Mumford 2000), vagy *inter- és intraperszonális* tanulók. Egy hat évvel ezelőtti kutatás kimutatta, hogy a legnagyobb, oktatással kapcsolatos szakirodalmat tartalmazó adatbázis (ERIC) szerint az LS-el és TS-el foglalkozó tanulmányok, cikkek és konferencia-előadások száma több ezres nagyságrendű. Ugyanakkor az összes találat kevesebb mint egynegyede szakmailag lektorált írás.

Hyman és Rosoff egy 1984-es kutatásukban négy olyan feltételt szabnak meg, melyek teljesülése nélkül az LS-TS párosítás nem lehet hatékony. Az első a tanulási stílus pontos meghatározása. Nem létezik pontos definíció, főként azért, mert egyes modellek az érzékszervekre összpontosítva határozzák meg a LS-eket (*vizuális, auditív* stb.), míg mások nem (*aktivista, reflektáló* tanulók stb.). A második feltétel szerint léteznie kell egy megbízható módszernek a tanulási stílusok megállapítására. Sajnos ez a feltétel sem teljesül, mivel a jelenlegi mérőeszközök nem kontextusfüggőek, tehát nem veszik figyelembe a megtanulandó anyagot. Ez alapjaiban kérdőjelezi meg az LS meghatározásának módjait, hiszen nyilvánvaló, hogy nem ugyanazon a módon tanulunk egy nyelvet, mint ahogyan egy függvényt oldunk

meg vagy a kötélmászást próbáljuk elsajátítani. A harmadik feltétel az LS-TS hatékonyságát illetően az, hogy legyen tudományos bizonyíték arra, hogy valóban hatékony. Egyes kutatások alapján (Kratzig és Arbutnott 2006) nem lehet szignifikáns különbséget kimutatni az LS szerint és az anélkül csoportosított diákok tanulási teljesítményében. Vannak olyan kutatások is, melyek hatékonyak találtak az LS-TS párosítást, ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy ezek a kutatások gyakran olyan tanítási stílust vizsgálnak, melyek a tanulási stílustól függetlenül (!) is hatékonyak. Sajnos a negyedik feltétel sem teljesül, mivel a tanárképzésben bár az elmélet kétségtelenül továbbadható, a konkrét módszertani technikák már kevésbé, leginkább azok alacsony száma és kontextusfüggetlensége miatt. Következtetésként levonható, hogy még ha rövid távon olykor hatékonyak is tűnik az LS-TS párosítás, hosszú távon valószínűleg negatív hatást érünk el vele, hiszen bár az adott tanulási stílus felerősödik, az összes többi, melyre más feladatoknál szüksége lenne a diáknak, egyáltalán nem fejlődik. A megoldás tehát az lehet, ha ismertetjük a diákokkal a különböző tanulási stílusokat, és arra ösztönözzük őket, hogy mindig az adott helyzetben megoldandó feladat vagy megtanulandó anyag alapján válasszák és alkalmazzák azokat, átfogóan fejlesztve ezzel a tanulási technikájukat.

Irodalom:

■ Lilienfeld, Scott O. et al. *50 pszichológiai tévhit: Hiánypótló gyűjtemény a lélektan közhiedelméről.* ford. Cziczelszky Judit, Partvonal Könyvkiadó, Budapest, 2010.